

Saubermacher
KOMUNALA

SAUBERMACHER - KOMUNALA - podjetje za
odstranjevanje odpadkov Murska Sobota d.o.o.
Noršinska ulica 12 | 9000 Murska Sobota
T: 02 526 84 50 | F: 02 526 84 40
W: www.saubermacher-komunala.si
E: info@saubermacher-komunala.si

Občina Kuzma
župan Jožef Škalič
Kuzma 60 c

9263 Kuzma

 OBČINA KUZMA	
Prejeto: 06. 04. 2022	Sig. znak: 21
Vrednost:	Priloge: 1 +
Šifra zadeve: 354-0001/2022-10	

Številka: SK-0034/22-AV
Murska Sobota, 31.03.2022

Zadeva: Elaborat o oblikovanju cene za leto 2022 s poročilom o delu za leto 2021

Spoštovani,

v prilogi vam pošiljamo Elaborat o oblikovanju cene izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov v Občini Kuzma za leto 2022 s poročilom o delu za leto 2021 (v nadaljevanju Elaborat).

V skladu s 6. členom Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih služb varstva okolja (Ur.l. RS št. 87/2012, 109/2012, 76/2017 in 78/2019) izvajalec enkrat letno pripravi Elaborat ter za preteklo obračunsko obdobje ugotovi razliko med potrjeno in obračunsko ceno opravljenih storitev in ugotovljeno razliko med potrjeno in obračunsko ceno glede na dejansko količino opravljenih storitev v preteklem obračunskem obdobju v elaboratu upošteva pri izračunu predračunske cene za naslednje obdobje. Če zgoraj navedena razlika presega deset odstotkov od potrjene cene, mora elaborat poslati pristojnemu občinskemu organu, ki mora začeti postopek potrjevanja cene.

Izračunana predračunska cena opravljanja storitev zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov se od potrjene cene razlikuje sicer razlikuje nekaj pod 10 %. Predračunska cena zbiranja bioloških odpadkov pa se od potrjene cene razlikuje več kot 10 %, zato je v skladu s 6. členom Uredbe potrditev potrebna potrditev nove cene. Hkrati zaradi višjih stroškov zbiranja in obdelave bioloških odpadkov predlagamo potrditev predračunske cene zbiranja bioloških odpadkov, ki je prav tako višja od trenutno potrjene.

Dvig cen zbiranja je posledica vsesplošne hitre rasti stroškov storitev in materialov v letu 2021, ki se nadaljuje tudi v letu 2022. Naj izpostavimo stroške dela (dvig minimalne plače v letu 2021 in 2022 skupno za 13,8 %), stroške pogonskega goriva in drugih energentov, dvig nabavne cene vrečk za embalažo, rast poštnih stroškov, stroškov zunanjih storitev (odstranjevanje nevarnih in posebnih odpadkov, obdelava bioloških odpadkov, vzdrževanja, zavarovanja,...).

SAUBERMACHER - KOMUNALA - podjetje za odstranjevanje odpadkov Murska Sobota d.o.o., vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Murski Soboti pod reg. št. 1/00914/00 | ID za DDV: SI76663191 | Matična številka: 5479967
IBAN: SI56 0234 0001 0084 988 | BIC banke: LJBAS12X | Osnovni kapital: 164.128,00 EUR

Na osnovi izkušenj vas v izogib temu, da ne bi prihajalo do kopičenja ugotovljenih razlik in posledično višjega % dviga cen v prihodnje, pozivamo, da priložen Elaborat čim prej uvrstite na sejo vašega občinskega sveta in potrdite tako predlagano ceno zbiranja bioloških odpadkov in hkrati tudi predlagano ceno zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov.

Lep pozdrav.

Saubermacher
KOMUNALA ®

podjetje za odstranjevanje odpadkov Murska Sobota d.o.o.
Murska Sobota, Noršinska ulica 12

Direktor:
Drago Dervarič, univ.dipl.ekon.

Priloga:

- Elaborat

ELABORAT
o oblikovanju cene izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe
ZBIRANJA DOLOČENIH VRST KOMUNALNIH ODPADKOV V
OBČINI KUZMA ZA LETO 2022
s poročilom o delu za leto 2021

Saubermacher
KOMUNALA ©
podjetje za odstranjevanje odpadkov Murska Sobota d.o.o.
Murska Sobota, Noršinska ulica 12

Direktor:
Drago DERVARIČ, univ. dipl. ekon.

Murska Sobota, 31.03.2022

VSEBINA

1	UVOD	3
1.1	Osnove za izvajanje gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov	4
1.2	Pregled standarda zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov za leto 2017	5
1.3	Obvezne sestavine elaborata.....	7
2	VSEBINA	9
2.1	Predračunska in obračunska količina opravljenih storitev javne službe za preteklo obračunsko obdobje	9
2.2	Predračunski in obračunski stroški izvajanja storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje.....	10
2.3	Pojasnila odmikov obračunske cene od predračunske in od potrjene cene storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje.....	10
2.4	Primerjava obračunskih cen posamezne javne službe, za katero se oblikuje cena, z obračunskimi cenami storitev javne službe na primerljivih območjih.....	11
2.5	Primerjava potrjenih cen posamezne javne službe, za katero se oblikuje cena, s potrjenimi cenami storitev javne službe na primerljivih območjih	15
2.6	Primerjava obračunske cene javne infrastrukture javne službe, za katero se oblikuje cena, s primerljivimi območji	15
2.7	Primerjava izvajalca javne službe s povprečjem panoge tiste javne službe, za katero se oblikuje cena	15
2.8	Predračunska količina opravljenih storitev javne službe za prihodnje obračunsko obdobje	16
2.9	Predračunski stroški izvajanja storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje	17
2.10	Obseg poslovno potrebnih osnovnih sredstev za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje	17
2.11	Prikaz razdelitve splošnih stroškov preteklo in prihodnje obračunsko obdobje.....	17
2.12	Prihodki, ki jih izvajalec ustvari z opravljanjem posebnih storitev za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje.....	18
2.13	Donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje	18
2.14	Število zaposlenih za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje.....	18
2.15	Podatki o višini najemnine za javno infrastrukturo in podatek o njenem deležu, ki se prenese na uporabnike javne infrastrukture	18
2.16	Stopnja izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena izvajanju javne službe, in stopnja izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena za izvajanje posebnih storitev	18
2.17	Izračun predračunske cene storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje in izračun predračunske cene javne infrastrukture ali omrežnine za prihodnje obračunsko obdobje...	19
2.18	Prikaz sodil za razporejanje vseh stroškov in prihodkov po dejavnostih ter po občinah.....	20
3	ZAKLJUČEK	21

1 UVOD

Odpadki postajajo vse bolj pomemben ekološki, družbeni in ekonomski problem sodobnih družb, saj se njihove količine povečujejo vzporedno z ekonomsko rastjo. Načini ravnanja z odpadki zadevajo torej vsakogar, tako posameznike in podjetja, kot tudi organe oblasti. Ustvarjanje velikih količin odpadkov vpliva na izgubo naravnih surovin in energije na eni strani, družbi pa nalaga vse večje stroške za njihovo zbiranje, predelavo in odstranjevanje. Sodobna družba proizvaja vsak dan več odpadkov, ki ob neustreznem ravnanju obremenjujejo naše okolje in negativno vplivajo na kakovost življenja. V Sloveniji se na eni strani pojavljajo vse večje količine embalažnih materialov, na drugi strani pa ne dosegamo zelenega zajema embalažnih materialov oziroma ločeno zbranih sekundarnih surovin, kajti na podlagi regulative EU smo zavezani tudi k zmanjševanju količin odloženih odpadkov.

Evropska unija glede ravnanja z odpadki deluje v skladu s štirimi ključnimi načeli:

- **Načelo preprečevanja:** količine odpadkov je treba omejiti pri viru in vzpodbuditi industrijo, da proizvede - ter potrošnike, da izberejo - proizvode in storitve, ki ustvarjajo manj odpadkov. Sem sodi tudi razvoj in uveljavljanje evropske strategije recikliranja odpadkov.
- **Načelo »onesnaževalec plača«:** kdor onesnažuje, mora plačati stroške zaradi onesnaženja.
- **Načelo previdnosti:** kadar obstaja potencialno tveganje, ga je treba poskusiti preprečiti.
- **Načelo bližine:** odpadke je treba obdelati čim bližje njihovem viru.

V skladu z *Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* (Ur. l. RS št. 87/2012, 109/2012, 76/2017 in 78/2019) (v nadaljevanju: *Uredba*), ki je stopila v veljavo s 1.1.2013, ceno storitve posamezne javne službe za območje občine predlaga izvajalec javne službe preko *elaborata o oblikovanju cene izvajanja storitev javne službe* (v nadaljevanju: *elaborat*), ki ga predloži pristojnemu občinskemu organu v potrditev. Izvajalec v skladu s 6. členom *Uredbe* za preteklo obračunsko obdobje ugotovi razliko med potrjeno in obračunsko ceno opravljenih storitev in ugotovljeno razliko med potrjeno in obračunsko ceno glede na dejansko količino opravljenih storitev v preteklem obračunskem obdobju v elaboratu upošteva pri izračunu predračunske cene za naslednje obdobje. Izvajalec enkrat letno pripravi elaborat in če zgoraj navedena razlika presega deset odstotkov od potrjene cene, mora elaborat poslati pristojnemu občinskemu organu, ki mora začeti postopek potrjevanja cene.

Obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov na podlagi Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20) ter te *Uredbe* so:

- Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov
- Obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov
- Odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov

Cena posamezne storitve javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki je sestavljena iz cene javne infrastrukture in cene opravljanja storitev posamezne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.

Pri javni službi ravnanja s komunalnimi odpadki se ločeno oblikujejo cene za posamezno javno službo in naslednje storitve znotraj javne službe:

1. Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, ki vključuje zbiranje:
 - ločenih frakcij določenih komunalnih odpadkov in kosovnih odpadkov, razen ločeno zbrane odpadne embalaže ter biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada,
 - ločeno zbrane odpadne embalaže,
 - biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada in
 - mešanih komunalnih odpadkov.
2. Obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov.
3. Odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov.

1.1 Osnove za izvajanje gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov

Podjetje Saubermacher - Komunala Murska Sobota d.o.o. je pri Agenciji RS za okolje vpisano v:

- Evidenco zbiralcev komunalnih odpadkov na osnovi Potrdila št. 35469-40/2014-2, z dne 31.07.2014, za območje občin: Beltinci, Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Rogašovci, Šalovci, Tišina, Kobilje, Dobrovnik, Turnišče, Odranci, Črenšovci;
- Evidenco zbiralcev odpadkov na osnovi Potrdila št. 35469-58/2012-8 z dne 24.01.2013, Odločbe št. 35469-31/2013-2 z dne 10.12.2013, Sklepa št. 35469-31/2013-3 z dne 17.12.2013 in Odločbe št. 35469-62/2016 z dne 26.05.2017;
- Evidenco prevoznikov odpadkov na osnovi Potrditve št. 35470-148/2010-2 z dne 03.06.2010 (pod številko 1316);
- Evidenco posrednikov odpadkov na osnovi Potrditve št. 35471-95/2009-3 z dne 08.01.2010 (pod številko 423);
- Družba Saubermacher – Komunala Murska Sobota d.o.o. je na osnovi Potrdila št. 34453-79/2011-3-U950-06 z dne 06.12.2017, izdanega s strani Veterinarske uprave RS pod evidenčno številko SI B 09 25 01 vpisana v register prevoznikov živalskih stranskih proizvodov.

Izvajanje gospodarske javne službe zbiranja odpadkov v občini Kuzma smo prevzeli in izvajamo na podlagi:

- Odloka o načinu izvajanja gospodarske javne službe zbiranja in prevoza odpadkov na območju Občine Kuzma (Uradne objave občine Kuzma, št. 2/2012),
- Pogodbe o opravljanju gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov ter odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov na območju Občine Kuzma,

- Aneksa številka 1 k Pogodbi o opravljanju gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov ter odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov na območju občine Kuzma,
- predmetne področne zakonodaje.

1.2 Pregled standarda zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov za leto 2022

Standard vsebuje:

	Letno število odvozov	Opombe
Zbiranje in odvoz mešanih komunalnih (ostalih) odpadkov	13	odvoz enkrat na 4 tedne
Rumena vreča in zbiranje papirja (od vrat do vrat)	13	odvoz enkrat na 4 tedne
Zbiranje stekla od vrat do vrat	6	odvoz enkrat na dva meseca
Zbiranje kosovnih odpadkov iz gospodinjstev na klic	1	do 2 m ³ letno
Akcija zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov iz gospodinjstev	1	zbiranje s premično zbiralnico na vnaprej določeni lokaciji
Zbirni center za ločeno zbiranje frakcij Kuzma	Stalno oziroma sprti po potrebi	ZC se nahaja pri čistilni napravi Kuzma

Dodatne storitve, ki se izvajajo, če se zanje odloči povzročitelj:

	Letno število odvozov	Opombe
Zbiranje in odvoz bioloških odpadkov	41	(od aprila do oktobra tedensko, od novembra do marca 14-dnevno)

Podjetje Saubermacher - Komunalna Murska Sobota d.o.o. opravlja gospodarsko javno službo zbiranja komunalnih odpadkov na celotnem območju občine Kuzma, torej v naseljih Dolič, Gornji Slaveči, Kuzma, Matjaševci, Trdkova.

Standard ravnanja z odpadki zajema zbiranje mešanih komunalnih odpadkov, mešane embalaže po sistemu rumene vreče in dodatno še ločeno zbiranje papirja po sistemu od vrat do vrat. V občini Kuzma se od januarja 2020 izvaja tudi zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada, v katerega se občani vključijo izbirno. Odvoz ločenih frakcij z zbirnih mest se vrši enkrat na 14 dni. Odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev poteka na klic, kar pomeni, da lahko vsako gospodinjstvo enkrat letno naroči odvoz do 2 m³ kosovnih odpadkov ter električne in elektronske opreme. V občini bo

organizirana ena akcija zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov iz gospodinjstev s pomočjo premične zbiralnice. Povzročiteljem odpadkov je na voljo zbirni center za ločeno zbiranje frakcij, ki se za občane občine Kuzma nahaja ob čistilni napravi na Kuzmi.

Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov

Za oddajanje mešanih komunalnih odpadkov lahko uporabniki uporabljajo zabojnike volumna 120 l, 240 l in 1100 l ali zabojnike volumna 4 m³, 5 m³, 7 m³ ali 8 m³. Odvoz zabojnikov volumna 4 m³ ali večjih se vrši na odpoklic, odvoz zabojnikov volumna od 120 do 1100 l pa na osnovi urnika odvoza, ki ga uporabniki storitev prejmejo v mesecu decembru tekočega leta za naslednje leto.

V primeru, da imajo uporabniki občasno večje količine mešanih komunalnih odpadkov kot je volumen njihovega črno-sivega zaboja za mešane komunalne odpadke, lahko kupijo na sedežu podjetja Saubermacher - Komunala Murska Sobota d.o.o., v času odvoza odpadkov pri vozniku vozila za odvoz odpadkov ali znotraj delovnega časa zbirnega centra vrečke, ki jih nastavijo na prevzemno mesto ob zabojnik za mešane komunalne odpadke v času zbiranja letih.

Občani pa lahko naročijo tudi enkratni odvoz mešanih komunalnih odpadkov s tipskim 5 m³ zabojnikom, nastavitev in odvoz katerega se opravi na osnovi naročila stranke v skladu z veljavnim cenikom.

Zbiranje mešane embalaže od vrat do vrat - rumena vreča

Zbiranje embalažnih materialov po sistemu t.i. rumene vreče pomeni, da vsako gospodinjstvo, ki je vključeno v organiziran odvoz mešanih komunalnih odpadkov, prejme letno 24 tipiziranih namenskih vreč, v katerih se zbirajo vsi embalažni materiali razen steklenih in papirnih. Sistem zbiranja je zelo preprost in od povzročiteljev zahteva le, da prazno in čisto embalažo stisnejo in odložijo v namenske vreče, le-te pa na dan odvoza postavijo na odjemno mesto zaboja za mešane komunalne odpadke.

Zbiranje kosovnih odpadkov iz gospodinjstev

Zbiranje kosovnih odpadkov poteka po sistemu na klic, ki pomeni, da lahko povzročitelji, ki so vključeni v organiziran odvoz mešanih komunalnih odpadkov, s pisno naročilnico enkrat letno naročijo odvoz do 2 m³ tovrstnih odpadkov, kar je že vključeno v ceno ravnanja z odpadki. Seveda pa lahko brezplačno oddajo kosovne odpadke tudi v zbirni center.

Zbiranje nevarnih in posebnih odpadkov iz gospodinjstev

Nevarne frakcije lahko občani oddajo 1-krat letno ob akciji zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev s pomočjo premične zbiralnice na vnaprej dogovorjenem kraju in po urniku.

Zbirni center za ločeno zbiranje frakcij

Zbirni center za ločeno zbiranje frakcij, ki je začel obratovati 18.2.2020, se nahaja pri čistilni napravi na Kuzmi in je namenjen ločenemu zbiranju:

- papirja in lepenke vseh vrst in velikosti, vključno z odpadno embalažo iz papirja in lepenke,

- stekla vseh velikosti in oblik, vključno z odpadno embalažo iz stekla,
- plastike, vključno z odpadno embalažo iz plastike ali sestavljenih materialov,
- odpadkov iz kovin, vključno z odpadno embalažo iz kovin,
- lesa, vključno z odpadno embalažo iz lesa,
- oblačil,
- tekstila,
- jedilnega olja in maščob,
- barv, črnih, lepil, smole, ki ne vsebujejo nevarnih snovi,
- detergentov, ki ne vsebujejo nevarnih snovi,
- baterij in akumulatorjev, ki niso razvrščeni v skupine 16 06 01, 16 06 02 ali 16 06 03 v klasifikacijskem seznamu odpadkov, določenem v predpisu o ravnanju z odpadki,
- električne in elektronske opreme, ki ne vsebuje nevarnih snovi,
- kosovnih odpadkov,
- odpadnih zdravil.

Zbiranje papirja od vrat do vrat

Posamezna gospodinjstva lahko ločeno zbirajo še papir v svojem gospodinjstvu s pomočjo 120 ali 240l zabojnika, kar je že vključeno v ceno ravnanja z odpadki.

Zbiranje stekla od vrat do vrat

Od začetka leta 2022 tudi steklo in stekleno embalažo iz gospodinjstev zbiramo po sistemu od vrat do vrat, kar pomeni, da so gospodinjstva, ki so to želela, v uporabo dobila 120 l zabojnik za ločeno zbiranje stekla, odvoz katerega poteka enkrat na dva meseca.

Zbiranje bioloških odpadkov od vrat do vrat

Od leta 2020 se glede na število zainteresiranih povzročiteljev lahko tudi vsa gospodinjstva občine Kuzma vključijo v zbiranje bioloških odpadkov od vrat do vrat. Druga možnost je še naprej hišno kompostiranje.

1.3 Obvezne sestavine elaborata

9. člen *Uredbe* določa naslednje obvezne sestavine elaborata:

- a) predračunsko in obračunsko količino opravljenih storitev javne službe za preteklo obračunsko obdobje,
- b) predračunske in obračunske stroške izvajanja storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje,
- c) pojasnila odmikov obračunske cene od predračunske in od potrjene cene storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje,
- d) primerjavo obračunskih cen posamezne javne službe, za katero se oblikuje cena, z obračunskimi cenami storitev javne službe na primerljivih območjih,
- e) primerjavo potrjenih cen posamezne javne službe, za katero se oblikuje cena, s potrjenimi cenami storitev javne službe na primerljivih območjih,

- f) primerjavo obračunske cene javne infrastrukture javne službe, za katero se oblikuje cena, s primerljivimi območji,
- g) primerjavo izvajalca javne službe s povprečjem panoge tiste javne službe, za katero se oblikuje cena, s pomočjo kazalnikov, ki so: pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti, gospodarnost poslovanja, povprečna mesečna plača na zaposlenca in ki jih objavlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve,
- h) predračunsko količino opravljenih storitev javne službe za prihodnje obračunsko obdobje,
- i) predračunske stroške izvajanja storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje,
- j) obseg poslovno potrebnih osnovnih sredstev za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje,
- k) prikaz razdelitve splošnih stroškov v skladu z 10. členom te uredbe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje,
- l) prihodke, ki jih izvajalec ustvari z opravljanjem posebnih storitev za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje,
- m) donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje,
- n) število zaposlenih za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje,
- o) podatek o višini najemnine za javno infrastrukturo in podatek o njenem deležu, ki se prenese na uporabnike javne infrastrukture,
- p) stopnjo izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena izvajanju javne službe, in stopnjo izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena za izvajanje posebnih storitev,
- q) izračun predračunske cene storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje in izračun predračunske cene javne infrastrukture ali omrežnine za prihodnje obračunsko obdobje,
- r) prikaz sodil za razporejanje vseh stroškov in prihodkov po dejavnostih ter po občinah in
- s) druga razkritja na podlagi Slovenskega računovodskega standarda 35.

2 VSEBINA

2.1 Predračunska in obračunska količina opravljenih storitev javne službe za preteklo obračunsko obdobje

Vrste komunalnih odpadkov	Predračunska količina opravljenih storitev za preteklo obračunsko obdobje – leto 2021 (v kg)	Obračunska količina opravljenih storitev za preteklo obračunsko obdobje – leto 2021 (v kg)
Zbiranje ločenih frakcij določenih komunalnih odpadkov, razen ločeno zbrane odpadne embalaže ter biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	92.100	111.048
Zbiranje ločeno zbrane odpadne embalaže	48.000	47.278
Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov	97.000	95.353
Skupaj komunalni odpadki	237.100	253.679
Zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	29.000	35.127

2.2 Predračunski in obračunski stroški izvajanja storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje

Vrste komunalnih odpadkov	Predračunski stroški izvajanja storitev zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov za prihodnje obračunsko obdobje – leto 2021 (v EUR)	Obračunski stroški izvajanja storitev zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov za prihodnje obračunsko obdobje – leto 2021 (v EUR)
Zbiranje ločenih frakcij določenih komunalnih odpadkov, razen ločeno zbrane odpadne embalaže ter biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	17.195	17.224
Zbiranje ločeno zbrane odpadne embalaže	5.325	5.605
Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov	21.550	24.337
Skupaj komunalni odpadki	44.070	47.166
Zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	5.881	7.310

V letu 2021 smo realizirali 46.896,10 EUR prihodkov iz naslova zbiranja komunalnih odpadkov ob stroških v višini 47.165,66 EUR, kar pomeni, da je nastal manjko v višini 269,56 EUR, ki ga upoštevamo v predračunu za leto 2022.

Na področju zbiranja bioloških odpadkov smo realizirali prihodke v višini 6.999,87 EUR, stroški pa so znašali 7.309,61 EUR, kar pomeni manjko v višini 309,74 EUR, ki je prenešen v plan za 2022.

2.3 Pojasnila odmikov obračunske cene od predračunske in od potrjene cene storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje

Obračunska cena zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov v občini Kuzma v letu 2021 znaša 0,18593 EUR/kg brez DDV in je v skladu s potrjeno ceno, ki je 0,18587 EUR/kg brez DDV. Količine zbranih komunalnih odpadkov so bile v letu 2021 višje od načrtovanih, sorazmerno tudi stroški zbiranja komunalnih odpadkov. Pozitiven je, da rastejo količine ločenih frakcij in ne mešanih komunalnih odpadkov.

Obračunska cena zbiranja biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada za leto 2021 je 0,20809 EUR/kg brez in je malo višja od potrjene cene, ki je 0,20281 EUR/kg brez DDV. V letu 2021 je bila količina zbranih bioloških odpadkov večja od načrtovanih, posledično tudi stroški zbiranja teh odpadkov. Vključenost gospodinjstev v to dodatno storitev je še nizka, zato se je potrebno tudi v prihodnje truditi, da bomo povečali vključenost gospodinjstev v zbiranje bioloških odpadkov in na ta način povečali delež ločeno zbranih frakcij.

2.4 Primerjava obračunskih cen posamezne javne službe, za katero se oblikuje cena, z obračunskimi cenami storitev javne službe na primerljivih območjih

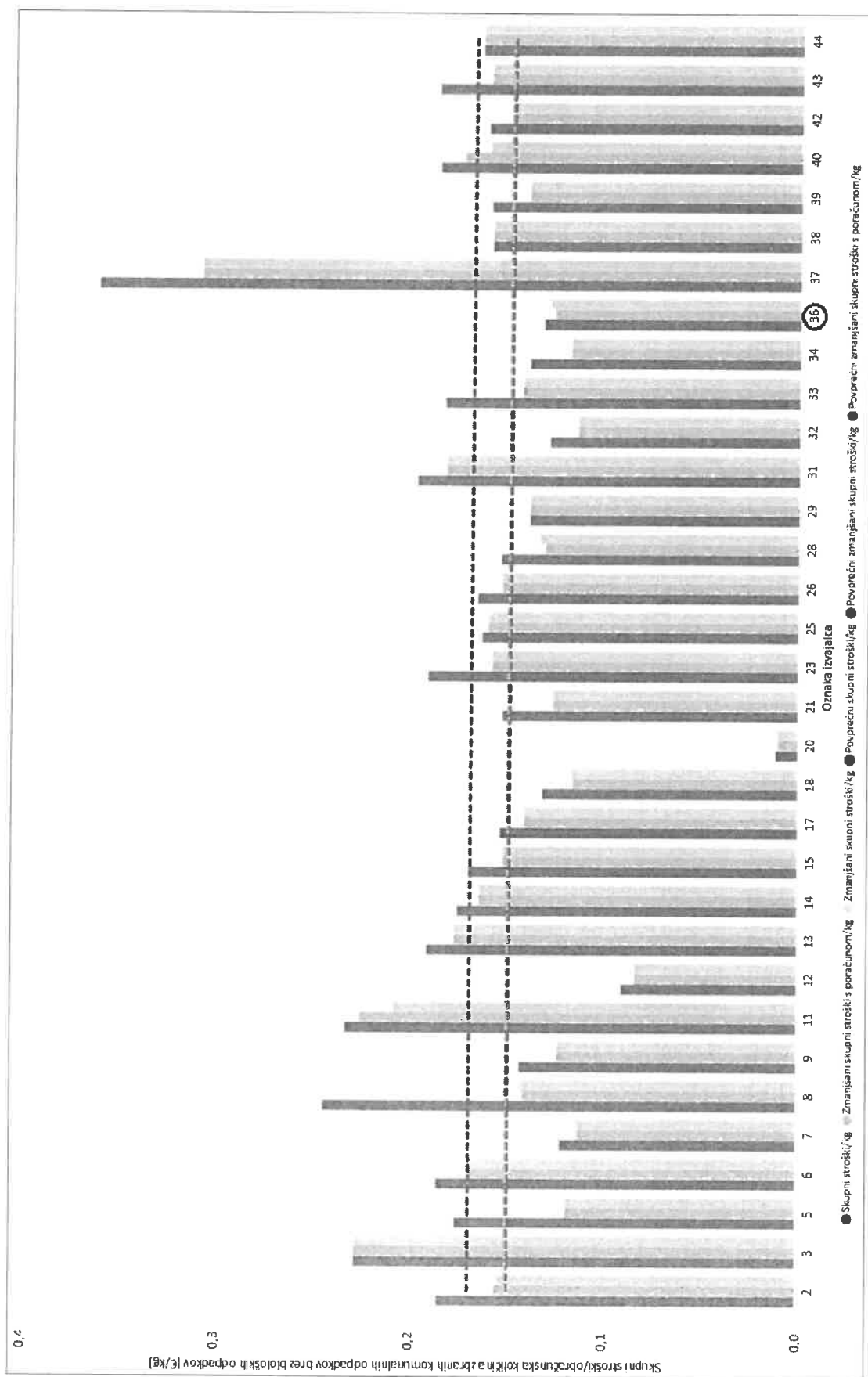
Uredba MEDO je kot podlago za določanje upravičenih cen komunalnih storitev uvedla povprečne cene na primerljivih območjih, ki jih opredeli pristojno ministrstvo in pri tem upošteva zlasti geografske, poselitvene in oskrbovalne značilnosti območja. Podatki o cenah na primerljivih območjih naj bi služili občinam za presojo upravičenih cen storitev na njihovem območju. Ministrstvo za okolje in prostor podatkov v zadnjih letih ni objavljalo.

Ker so podatki o cenah na primerljivih območjih podlaga za primerjavo in sprejem cen, je izrednega pomena, da so primerjalna območja opredeljena na strokovno ustreznih osnovah. Izvajanje javnih storitev je namreč lokalno pogojeno ter odvisno od številnih naravnih in tehnično-tehnoloških pogojev, zato mora regulacija temeljiti na analizi učinkovitosti izvajanja dejavnosti, pri čemer niso upoštevani le stroški, temveč tudi pogoji izvajanja. Stroškovna zahtevnost oskrbovalnih sistemov na območju posamezne občine vpliva na povprečno lastno ceno izvajanja storitve v občini. Glede na to je pomembna povezava tehničnih oz. oskrbovalnih in ekonomskih elementov, ki zagotavlja celovitejšo primerjavo izvajanja javnih storitev in poslovanja izvajalcev gospodarskih javnih služb. Tovrstno celovito vrednotenje učinkovitosti izvajanja dejavnosti omogoča primerjalna analiza, ki izvajalcem javnih služb omogoča izboljšanje njihovega poslovanja, občinam pa pomaga pri odgovoru na ključno vprašanje, kateri stroški in v kolikšni višini so dejansko upravičeni.

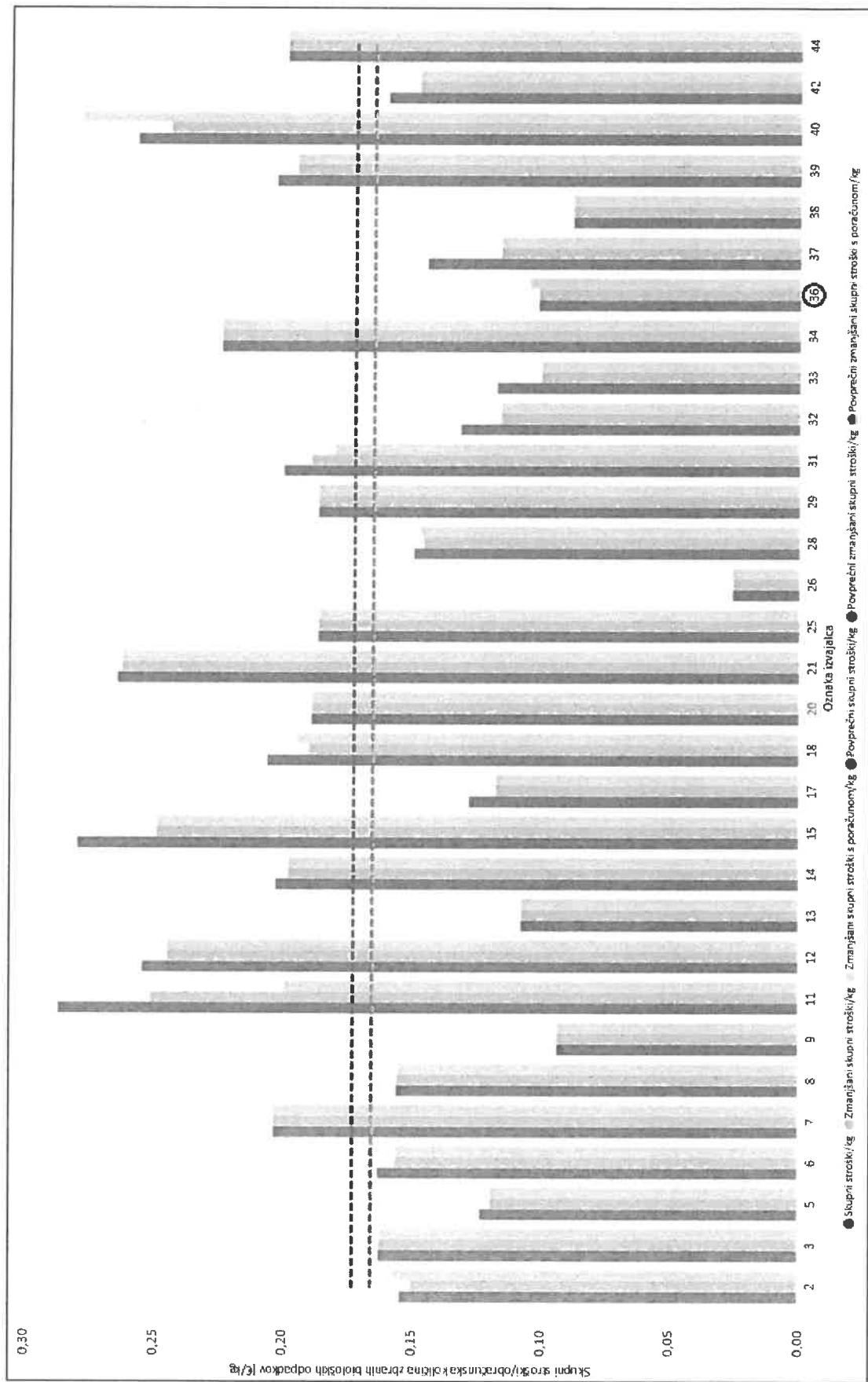
Zaradi zgoraj navedenega je Zbornica komunalnega gospodarstva konec leta 2014 z vsemi tremi interesnimi združenji občin (SOS, ZOS, ZMOS) začela s projektom Primerjalne analize izvajanja obveznih občinskih GJS varstva okolja, ki ga izvaja Inštitut za javne službe. Temeljni namen je analizirati podatke o ključnih oskrbovalnih pogojih in stroških izvajanja storitev JS varstva okolja za posamezne izvajalce in občinam zagotoviti ustrežnejšo strokovno podlago za presojo upravičenih cen, izvajalcem pa možnosti za izboljšanje poslovanja. Ker primerjalna analiza ni enkratni proces, ampak je za dolgoročno izboljšanje in preglednost poslovanja potreben sistematičen, kontinuiran proces merjenja in primerjanja, je ZKG po zaključku primerjalne analize za leto 2013 nadaljevala tudi v prihodnjih letih. V analizi sodeluje s podatki za občine, kjer izvajamo GJS zbiranja komunalnih odpadkov, tudi podjetje Saubermacher – Komunala, zato ste občine s strani ZKG v začetku meseca januarja 2022 prejele rezultate *Primerjalne analize izvajanja gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki za leto 2020 (december 2021)*, iz katere je razvidno več podrobnosti o tej javni službi in primerjava z drugimi komunalnimi podjetji v Sloveniji.

V analizi za leto 2020 je sodelovalo 36 izvajalcev (od skupno 61) ravnanja s komunalnimi odpadki in ti izvajamo JS ravnanja z odpadki v 121 občinah, kar je 57,1 % vseh slovenskih občin. Skupni stroški izvajanja javne službe zbiranja komunalnih in bioloških odpadkov v letu 2020 so prikazani na spodnjih grafih. **Podjetje Saubermacher – Komunala je prikazano pod označeno oznako 36.**

Graf 1: Skupni stroški izvajanja JS zbiranja komunalnih odpadkov brez bioloških odpadkov glede na količino zbranih komunalnih odpadkov brez bioloških odpadkov

Graf 2: Skupni stroški izvajanja JS zbiranja bioloških odpadkov glede na količino zbranih bioloških odpadkov

2.5 Primerjava potrjenih cen posamezne javne službe, za katero se oblikuje cena, s potrjenimi cenami storitev javne službe na primerljivih območjih

Primerjava za leto 2020 je na razpolago v *Primerjalni analizi izvajanja gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki za leto 2020 (december 2021)*.

2.6 Primerjava obračunske cene javne infrastrukture javne službe, za katero se oblikuje cena, s primerljivimi območji

Enako kot v točki 2.4.

2.7 Primerjava izvajalca javne službe s povprečjem panoge tiste javne službe, za katero se oblikuje cena

Opredelitev kazalnikov, ki se v Skladu z *Uredbo* upoštevajo pri primerjavi:

KAZALNIK	FORMULA ZA IZRAČUN	OPIS
Pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti	$= \frac{\text{Kratkoročna sredstva} - \text{Zaloge}}{\text{Kratkoročne obveznosti}}$	Kazalnik kaže ali so najlikvidnejša sredstva financirana s kratkoročnimi viri sredstev. Če je vrednost tega kazalnika večja od 1, so poleg zalog z dolgoročnimi viri financirana tudi likvidnejša sredstva.
Gospodarnost poslovanja	$= \frac{\text{Prihodki iz poslovanja}}{\text{Odhodki iz poslovanja}}$	Kazalnik odraža razmerje med ustvarjenimi prihodki in povzročenimi odhodki iz poslovanja. Večja kot je vrednost kazalnika, uspešnejše je poslovanje, seveda pod pogojem, izkazanega čistega dobička. V primeru negativnega rezultata iz poslovanja je vrednost kazalnika manjša od 1.
Povprečna mesečna plača na zaposlenca	$= \frac{\frac{\text{Stroški plače}}{\text{Št. mesecev poslovanja}}}{\text{Povprečno število zaposlenecv}}$	Rezultat kazalnika prikazuje povprečno mesečno plačo zaposlenca.

Vir: AJPES, Pojasnila postavk iz bilance stanja. Dostopno preko: http://www.ajpes.si/fipo/Pojasnila_za_gd.asp (Januar 2013)

Primerjalni kazalniki za povprečje primerljivih panog so v skladu z *Uredbo* povzeti po podatkih, ki jih objavlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Za potrebe primerjave se na podlagi 9. člena *Uredbe* za povprečje panoge javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov šteje dejavnost 38.11 »Zbiranje in odvoz

nenevarnih odpadkov«, za povprečje panoge javne službe obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov pa se šteje dejavnost 38.21 »Ravnanje z nenevarnimi odpadki«.

Najnovejši zahtevani kazalniki so ob pripravi elaborata na voljo za leto 2020.

Primerjava kazalnikov med izvajalcem javne službe in primerjalno panogo za leto 2020:

KAZALNIK	Izvajalec: Saubermacher – Komunala Murska Sobota d.o.o.	Panoga 38.11: Ravnanje z nenevarnimi odpadki
Pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti	0,98	1,39
Gospodarnost poslovanja	1,11	1,04
Povprečna plača na zaposlenca	2.003,60 EUR	1.728,99 EUR

2.8 Predračunska količina opravljenih storitev javne službe za prihodnje obračunsko obdobje

Vrste komunalnih odpadkov	Predračunska količina izvajanja storitev za prihodnje obračunsko obdobje – leto 2022 (v kg)
Zbiranje ločenih frakcij določenih komunalnih odpadkov, razen ločeno zbrane odpadne embalaže ter biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	123.000
Zbiranje ločeno zbrane odpadne embalaže	48.000
Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov	95.000
Skupaj komunalni odpadki	266.000
Zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	36.000

2.9 Predračunski stroški izvajanja storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje

Vrste komunalnih odpadkov	Predračunski stroški izvajanja storitev zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov za prihodnje obračunsko obdobje – leto 2022 (v EUR)
Zbiranje ločenih frakcij določenih komunalnih odpadkov, razen ločeno zbrane odpadne embalaže ter biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	19.441
Zbiranje ločeno zbrane odpadne embalaže	6.694
Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov	27.470
Skupaj komunalni odpadki	53.605
Zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	8.389

2.10 Obseg poslovno potrebnih osnovnih sredstev za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje

- Smetarska vozila;
- Samonakladalno vozilo;
- Vozila za zbiranje kosovnih in nevarnih odpadkov;
- Zabojniki za zbiranje posameznih vrst odpadkov (mešani komunalni odpadki, ločene frakcije, biološki odpadki);
- Kontejnerji za ločene frakcije v zbirnih centrih;
- Vozila za vzdrževanje in nadzor.

2.11 Prikaz razdelitve splošnih stroškov preteklo in prihodnje obračunsko obdobje

Splošni stroški so razdeljeni na javni in tržni del dejavnosti na osnovi obsega opravljenih storitev na posameznem področju.

2.12 Prihodki, ki jih izvajalec ustvari z opravljanjem posebnih storitev za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje

Posebnih storitev iz 11. člena Uredbe v občini ne opravljamo.

2.13 Donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje

Donos predstavlja 5 % od nabavne vrednosti poslovno potrebnih osnovnih sredstev za izvajanje javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov in je razviden iz tabele v točki 2.17.

2.14 Število zaposlenih za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje

Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov opravljamo z ekipo, ki jo sestavljajo voznik in dva komunalna delavca. Ločeno odpadno embalažo, ločene frakcije na zbirnih mestih, papir in biološke odpadke zbira ekipa voznika in enega komunalnega delavca prav tako odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev. Ob akcijah zbiranja nevarnih odpadkov sestavljata ekipo voznik z ADR licenco in kemik.

2.15 Podatki o višini najemnine za javno infrastrukturo in podatek o njenem deležu, ki se prenese na uporabnike javne infrastrukture

Pri izvajanju javne službe ne uporabljamo javne infrastrukture, ampak izključno lastna osnovna sredstva.

2.16 Stopnja izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena izvajanju javne službe, in stopnja izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena za izvajanje posebnih storitev

Pri izvajanju javne službe ne uporabljamo javne infrastrukture, ampak izključno lastna osnovna sredstva.

2.17 Izračun predračunske cene storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje in izračun predračunske cene javne infrastrukture ali omrežnine za prihodnje obračunsko obdobje

Podjetje Saubermacher – Komunala Murska Sobota d.o.o. pri opravljanju javne službe ne uporablja javne infrastrukture, zato je v spodnji tabeli le izračun predračunske cene storitve zbiranja.

Prikaz stroškov v skladu z 22. členom Uredbe.

OBČINA KUZMA	Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov	Zbiranje ločeno zbrane odpadne embalaže	Zbiranje ločenih frakcij določenih komunalnih odpadkov, razen ločeno zbrane odpadne embalaže ter biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada	Zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov in zelenega vrtnega odpada
A. STROŠKI JAVNE INFRASTRUKTURE	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
B. STROŠKI IZVAJANJA STORITVE				
1. Neposredni stroški materiala in storitev	1.169,87 €	2.634,82 €	10.492,15 €	1.218,31 €
Stroški pogonskega goriva	1.169,87 €	1.152,82 €	1.219,40 €	1.218,31 €
Stroški materiala	0,00 €	1.482,00 €	539,00 €	0,00 €
Stroški prevoznih storitev	0,00 €	0,00 €	8.733,76 €	0,00 €
2. Neposredni stroški dela	3.582,15 €	2.402,18 €	7.024,43 €	2.538,63 €
Stroški dela	3.582,15 €	2.402,18 €	7.024,43 €	2.538,63 €
3. Drugi neposredni stroški	612,88 €	0,00 €	885,05 €	2.268,00 €
4. Splošni (posredni) proizvajalni stroški	3.182,26 €	1.244,72 €	3.907,07 €	1.548,27 €
Stroški amortizacije vozil	603,78 €	594,98 €	653,69 €	628,77 €
Stroški amortizacije zabojnikov	1.919,13 €	0,00 €	2.562,36 €	232,85 €
Stroški vzdrževanja vozil	659,35 €	649,74 €	691,02 €	686,65 €
5. Splošni nabavno-prodajni stroški	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
6. Splošni upravni stroški	17.659,61 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
7. Obresti zaradi financiranja opravljanja storitev javne službe	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
8. Neposredni stroški prodaje	0,00 €	0,00 €	-4.162,50 €	0,00 €
9. Drugi poslovni odhodki	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
10. Donos	994,01 €	412,29 €	1.294,87 €	505,55 €
11. Razlika v skladu s 6. členom Uredbe	269,56 €			309,74 €
12. Skupaj predračunski stroški	27.470,34 €	6.694,01 €	19.441,08 €	8.388,50 €
Predvidena količina v kg:	95.000	48.000	123.000	36.000
Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov:	Predračunski stroški v EUR	Predračunska količina v kg	Predračunska cena v EUR/kg	
1. Zbiranje komunalnih odpadkov	53.605,43 €	266.000	0,20152 €	
2. Zbiranje bioloških odpadkov	8.388,50 €	36.000	0,23301 €	
			Cena v EUR/kom	
Ravnanje z mešanimi komunalnimi odpadki z vrečo			8,9390 €	

V cene ni vključen 9,5% DDV.

Razlika med potrjeno in obračunsko ceno zbiranja komunalnih odpadkov glede na dejansko količino opravljenih storitev v letu 2021 se je upoštevala pri izračunu predračunske cene za leto 2022, kar je razvidno iz tabele na prejšnji strani.

	Predračunska cena za leto 2022 v EUR/kg brez DDV	Potrjena cena v EUR/kg brez DDV	Predračunska cena 2022 / Potrjena cena
Zbiranje komunalnih odpadkov	0,20152	0,18587	108,42 %
Zbiranje bioloških odpadkov	0,23301	0,20281	114,89 %

Izračunana predračunska cena opravljanja storitev zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov se od potrjene cene razlikuje sicer razlikuje nekaj pod 10 %. Predračunska cena zbiranja bioloških odpadkov pa se od potrjene cene razlikuje več kot 10 %, zato je v skladu s 6. členom Uredbe potrditev potrebna potrditev nove cene.

Na osnovi izkušenj v izogib temu, da ne bi prihajalo do kopičenja ugotovljenih razlik in posledično višjega % dviga cen v prihodnje, predlagamo, da pristojni organ potrdi tako predlagano ceno zbiranja bioloških kot tudi predlagano ceno zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov.

2.18 Prikaz sodil za razporejanje vseh stroškov in prihodkov po dejavnostih ter po občinah

Prihodki in neposredni stroški se knjižijo neposredno na končne nosilce oziroma dejavnosti.

Stroški, ki jih ni mogoče neposredno dodeliti, se razporejajo na podlagi potrjenih sodil.

3 ZAKLJUČEK

Standard zbiranja odpadkov v občini Kuzma zasleduje usmeritev Republike Slovenije po čim večjem obsegu ločenega zbiranja odpadkov, hkrati pa se na ta način zmanjšuje letna količina mešanih komunalnih odpadkov. Na ta način se dalj časa ohrani dragocen odlagalni prostor, industriji pa se vrnejo sekundarne surovine.

Na osnovi *Uredbe* je cena oblikovana in se uporabnikom zaračunava v kg sorazmerno na prostornino in pogostost odvoza zabojnika za mešane komunalne odpadke.

Ker se izračunana predračunska ceni opravljanja storitev zbiranja bioloških odpadkov od potrjene cene razlikujeta več kot 10 %, je v skladu s 6. členom *Uredbe* potrebna potrditev nove cene. Na osnovi izkušenj v izogib temu, da ne bi prihajalo do kopičenja ugotovljenih razlik in posledično višjega dviga v prihodnje, predlagamo, da pristojni organ hkrati potrdi tudi predlagano ceno zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov.

Izvajalec gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov se bo skupaj z občino s pomočjo osveščanja in obveščanja občanov tudi v prihodnje trudil, da bi se še povečal delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov in s tem zmanjševala količina mešanih komunalnih odpadkov.

PREDLOG SKLEPA:

**SKLEP O NOVIH CENAH ZBIRANJA DOLOČENIH VRST KOMUNALNIH
ODPADKOV**

I.

Nove cene zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, ki ga opravlja podjetje Saubermacher - Komunala Murska Sobota d.o.o. so naslednje:

Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov:	Cena v EUR/kg
1. Zbiranje komunalnih odpadkov	0,20152 €
2. Zbiranje bioloških odpadkov	0,23301 €

V cene ni vključen 9,5 % DDV.

II.

Občinski svet potrjuje predloženi elaborat o oblikovanju cene izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov v Občini Kuzma za leto 2022.

III.

Občinski svet potrjuje cene zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov. Sklep stopi v veljavo z dnem sprejetja, cene storitev se uporabljajo od začetka naslednjega meseca po mesecu potrditve, to je od _____.

Kuzma, dne _____

Župan občine Kuzma:

Jožef Škalič

Številka: 900-0003/2022-9

Datum: 25.5.2022

Na podlagi 15. člena statuta občine Kuzma (Uradne objave občine Kuzma, št. 003/2017), je Občinski svet občine Kuzma na 25. redni seji dne 23. maja 2022, sprejel naslednji

SKLEP:

1.

Občinski svet občine Kuzma je obravnaval Elaborat o oblikovanju cene za leto 2022 s poročilom o delu za leto 2021, ki ga je pripravilo podjetje Saubermacher-Komunala Murska Sobota.

2.

Nove cene zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, ki ga opravlja podjetje Saubermacher-Komunala Murska Sobota Murska Sobota d.o.o. so naslednje:

Zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov:	Cena v EUR/kg
1. Zbiranje komunalnih odpadkov	0,20152 €
2. Zbiranje bioloških odpadkov	0,23301 €

V cene ni vključen 9,5% DDV.

3.

Občinski svet potrjuje predloženi elaborat o oblikovanju cene izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov v Občini Kuzma za leto 2022.

4.

Občinski svet potrjuje cene zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov. Sklep stopi v veljavo z dnem sprejetja, cene storitev se uporabljajo od začetka naslednjega meseca po mesecu potrditve, to je od 01.06.2022.

5.

Občinski svet občine Kuzma se je seznanil s poročilom o delu za leto 2021 in ga potrdil.

6.

Zgoraj navedena odločitev je bila sprejeta z večino opredeljenih glasov članov občinskega sveta občine Kuzma.

Župan
Občine Kuzma:
Jožef Škalič

Poslano:

- SAUBERMACHER – KOMUNALA Murska Sobota d.o.o., Noršinska ulica 12, 9000 Murska Sobota; g. direktor Drago Dervarič, univ.dipl.ekon.
- zbirka dok.gradiva, tu